

EU-initiativ i korthet

Föräldralösa verk ska bli tillgängliga på nätet

BAKGRUND

- Föräldralösa eller herrelösa verk är t.ex. böcker, tidningar och filmer som skyddas av upphovsrätten men där man **inte känner till eller kan hitta rättighetsinnehavaren**. Den som gör en digital kopia utan tillstånd att använda verket kan komma att åtalas för brott mot upphovsrätten, även om rättighetsinnehavaren inte gått att nå.
- Detta är ett stort hinder för omfattande **digitaliseringsprojekt** som kulturarvsportalen Europeana och för **bibliotek** som vill digitalisera sina samlingar och göra dem tillgängliga på nätet.
- Under många år har det amerikanska internetföretaget Google aktivt byggt upp ett digitalt bibliotek av tryckta verk som man kan konsultera med hjälp av Googles sökmotor. Europa måste komma i kapp.
- En ny EU-lag ska göra det **lagligt att lägga ut föräldralösa verk på nätet**.

VAD INNEBÄR INITIATIVET?

- Bibliotek, museum, arkiv och andra institutioner i det EU-land där verket först publicerats måste **göra allt de kan för att hitta rättighetsinnehavaren** innan de gör en digital kopia.
- Om rättighetsinnehavaren inte går att identifiera eller hitta definieras verket som "föräldralöst". Denna **status gäller i hela EU** och verket kan därför göras tillgängligt på nätet utan förhandstillstånd. Detta gäller tills ägaren identifieras eller hittas.

VEM GYNNAS OCH PÅ VILKET SÄTT?

- **Biblioteken och andra institutioner** kan digitalisera föräldralösa verk i sina samlingar och lägga ut dem på nätet utan att bryta mot upphovsrätten. Det främjar Europas kulturella mångfald och ger oss fler kunskapskällor.
- **Forskare** får tillgång till värdefulla verk som de annars inte hade kunnat konsultera.
- **Allmänheten** får tillgång till föräldralösa verk i hela EU.

VARFÖR MÅSTE EU AGERA I DEN HÄR FRÅGAN?

- Målet är att göra verken tillgängliga för alla i EU. Om länderna agerar på egen hand löser de bara problemet i sitt eget land.
- Bara en EU-lag kan göra verken tillgängliga i hela EU – en nödvändighet för stora digitala samlingar som Europeana.
- Nya regler som gör det lättare att digitalisera, sprida och indexera föräldralösa verk är en viktig punkt på den digitala agendan för Europa.

VAD BLIR NÄSTA STEG?

2012 – Europaparlamentet och rådet väntas anta förslaget till EU-direktiv.

Ett och ett halvt år efter antagandet – EU-länderna ska omvandla EU-direktivet till egna lagar.